

вартових собак, адже з самого виду службових собак стає зрозумілим те, що виконання завдань, для яких підготовлена собака не можливе в рамках закону. Якщо звертатися до практики застосування службових собак, то вимоги статті 45 трактуються більш широко, тобто майже всі види службових собак здебільшого застосовується під приводом затримання особи, яка підозрюється у вчиненні злочину.

Шляхом подолання такого непорозуміння є нормативне виділення з переліку спеціальних засобів службових тварин з метою більш детальної регламентації їх значення у забезпеченні виконання поставлених перед поліцією завдань.

Отримано 14.11.2018

УДК 351.741

Вікторія Сергіївна МАКАРЕНКО,

старший викладач кафедри адміністративної діяльності поліції

факультету № 3 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3310-0684>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ КІНОЛОГІЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НА ПРИКЛАДІ АВСТРАЛІЇ

У зв'язку з реформуванням національної системи правоохоронних органів виникає необхідність удосконалення та оптимізації діяльності спеціальних підрозділів. Саме тому доцільно розглянути та вивчити міжнародні стандарти підготовки кінологічних підрозділів з метою подальшого запровадження окремих положень до законодавства України. У даному дослідженні за основу пропонуємо взяти діяльність кінологічної служби в Австралії.

Перша спроба залучити собак до роботи правоохоронних органів Австралії відбулась у 1912 році в штаті Квінсленд, коли було проведено експеримент із використання собаки для допомоги поліцейським під час виконання їхніх службових обов'язків, але остаточно службові собаки були залучені до діяльності правоохоронних органів лише у 1956 році [1, с. 110].

Сьогодні Федеральна поліція Австралії та інші правоохоронні органи успішно використовують службових собак для

підтримання безпеки в громадських місцях таких як, наприклад, аеропорти, вокзали, митниці, тощо.

В Австралії наразі успішно працює «Австралійська програма з підготовки пошукових собак для прикордонної служби», впровадження якої дозволило значно підвищити ефективність виявлення товарів та предметів, ввезення яких на територію держави заборонено або обмежено на законодавчому рівні.

Програма діє на національному рівні. Управління діяльністю здійснюється через Центр підготовки пошукових собак для прикордонної служби у м. Булла штату Вікторія, до складу якого входить два підрозділи: Управління з оперативних питань та Управління з питань розведення та тренування [2].

Підготовка та підвищення кваліфікації як кінологів так і службових собак відбувається на базі Центру підготовки пошукових собак для прикордонної служби та включає в себе процес формування необхідних навичок у кінологічної команди, який триває щонайменше сім місяців. Навчальна програма спрямована на здійснення незалежного огляду та формування моделі поведінки, в основі якої лежить здатність самостійного прийняття рішень у кожної собаки. Кожна собака та кінолог навчаються правильній послідовності здійснення обшуку під час огляду вантажів, пошти, багажу, транспортних засобів, суден, літаків, приміщень і людей.

Підготовка спеціаліста кінолога складається з трьох етапів. Перший – «Базовий тренувальний курс кінологічної команди» тривалістю 11 тижнів проходить на базі Центру підготовки пошукових собак для прикордонної служби, другий – «Регіональна перепідготовка» проходить безпосередньо на робочому місці і триває три місяці, третій – «Остаточний курс оцінки» проходить на базі (орієнтований на пошук людей та додаткових цільових запахів) протягом трьох тижнів. Оцінювання проводяться протягом всього періоду навчання. Для того, щоб перейти до наступного етапу кінологи необхідно успішно завершити попередній. Випуск відбувається по завершенні третього етапу навчання. За час навчання службові собаки разом з спеціалістами-кінологами вчать виявляти такі базові предмети і речовини як наркотичні засоби, зброя, вибухові речовини, готівка, тютюн. Після завершення навчання кінологічні команди зобов'язані щорічно проходити оцінювання діяльності та підвищення кваліфікації. Для ефективної організації процесу підвищення

кваліфікації поточні звіти із зазначенням сильних і слабких сторін кінологічної команди складаються щоквартально [3].

Крім вищерозглянутої програми службові собаки також успішно використовуються на службі у Федеральній поліції Австралії.

Федеральна поліція Австралії була утворена в 1979 році після злиття колишньої Поліції Співдружності та Австралійської столичної територіальної поліції. Під час злиття, співробітники підрозділу по боротьбі з вибуховими пристроями в штаті Поліції Співдружності та кінологи загального призначення, що знаходилися в аеропортах Брісбена, Сіднея та Мельбурна, стали членами новоствореної організації [4].

На сьогоднішній день, продовжується вдосконалення здібностей собак до пошуку заборонених предметів та речовин. Національна кінологічна служба Австралії тепер існує як спеціалізована багатoproфільна команда, яка забезпечує виявлення вибухових речовин, валюти та наркотиків, а також реалізує можливості кінологічної служби загального призначення та спеціальної тактичної діяльності кінологічної поліції в національному та міжнародному масштабі [1, с. 112].

Національною кінологічною програмою Федеральної поліції Австралії сьогодні передбачено підготовку, перепідготовку та роботу наступних кінологічних підрозділів:

- *підрозділи собак з виявлення зброї та вибухових речовин* (підвищується здатність виявлення вогнепальної зброї та вибухових речовин за допомогою використання собак у великих аеропортах; за допомогою ненав'язливого скринінгу виявляється ряд вибухових речовин військового та комерційного класу, а також вогнепальна зброя);

- *підрозділи собак з виявлення валюти та наркотичних засобів* (собак навчають виявляти австралійську валюту та різні види міжнародної валюти та наркотиків, що полегшує виявлення незаконного переміщення та приховування грошових коштів; собаки також навчені виявляти ряд заборонених наркотичних засобів, що доповнює поточну діяльність з виявлення, блокування та розкриття як поодиноких, так і організованих випадків незаконного ввезення та обігу наркотиків в Австралії);

- *собаки загального призначення* (використовуються для підтримки операцій спеціальних підрозділів з обшуку відкритих ділянок для пошуку правопорушників або зниклих осіб, обшуку

будівель та прилеглих територій, розшуку речових доказів, що містять запахові сліди людини, підтримання публічного порядку, затримання правопорушника, що намагається втекти з місця вчинення злочину або чинить опір при затриманні, тощо) [5].

Отже, можна зазначити, що система моніторингу успішності кінологічної команди побудована таким чином, що тренування відбувається у майже безперервному режимі з обов'язковим щорічним підвищенням кваліфікації. За результатами навчання кожний собака підготовлений для роботи у чітко визначеній сфері, що виключає можливість невірної трактування сигналів кінологом. Вважаємо за доцільне, беручи до уваги досвід службової підготовки та використання в правоохоронній діяльності службових собак в Австралії, імплементацію в національну систему роботи кінологічних підрозділів систему щоквартального звітування керівництву кожної команди (інспектор-кінолог та службовий собака) про результати їхньої спільної роботи з метою врахування індивідуальних особливостей команди та формування статистичних даних для відстеження динаміки кожного окремо взятого підрозділу, а також виявлення складних моментів у їх діяльності для подальшого вдосконалення кінологічної служби в цілому.

Список бібліографічних посилань

1. Allsopp N. K9 Cops: Police Dogs of the World. Australia : Big Sky Publishing, 2012.
2. Detector Dog Program – working with dogs to help protect Australia // The Department of Home Affairs / Australian Government. URL: <https://www.homeaffairs.gov.au/australian-border-force-abf/protecting/detector-dog-program> (дата звернення 01.11.2018).
3. Training detector dog teams // The Department of Home Affairs / Australian Government. URL: <https://www.homeaffairs.gov.au/australian-border-force-abf/protecting/detector-dog-program/training-detector-dog-teams> (дата звернення 01.11.2018).

Отримано 12.11.2018

